

ДОСЛІДЖЕННЯ ТА АНАЛІЗ ПОІНФОРМОВАНOSTІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ З ПИТАНЬ РЕФОРМУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

А.С. Бідучак

Вищий державний навчальний заклад України "Буковинський державний медичний університет", м. Чернівці

Клінічна та експериментальна патологія Т.18, №1 (67). С.169-171.

DOI:10.24061/1727-4338.XVIII.1.67.2019.227

E-mail: ozo@bsmu.edu.ua

Мета роботи - вивчити та проаналізувати серед медичних працівників Чернівецької області обізнаність та ставлення до реформування галузі охорони здоров'я.

Матеріал і методи. Розроблено спеціальну анкету щодо обізнаності медичних працівників з питань реформування охорони здоров'я. Під час аналізу отриманих даних застосовано медико-статистичний та соціологічний методи дослідження.

Результати. Проаналізовано стан обізнаності та ставлення медичних працівників Чернівецької області до реформування охорони здоров'я.

Висновки. Питання реформування охорони здоров'я вимагає доопрацювання, достатнього фінансування й інформування лікарів та населення загалом про те, як зміниться надання медичних послуг після впровадження реформи.

Ключові слова: реформування охорони здоров'я, джерела інформації, знання медичних працівників, анкетування, медична реформа.

Клиническая и экспериментальная патология Т.18, №1 (67). С.169-171.

ИССЛЕДОВАНИЯ И АНАЛИЗ ОСВЕДОМЛЕННОСТИ МЕДИЦИНСКИХ РАБОТНИКОВ ПО ВОПРОСАМ РЕФОРМИРОВАНИЯ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

А.С. Бидучак

Цель работы. Изучить и проанализировать среди медицинских работников Черновицкой области осведомленность и отношение к реформированию отрасли здравоохранения.

Материал и методы. Разработана анкета по осведомленности медицинских работников по вопросам реформирования здравоохранения. При анализе полученных данных применены медико-статистический и социологический методы исследования.

Результаты. Проанализировано состояние осведомленности и отношения медицинских работников Черновицкой области к реформированию здравоохранения.

Выводы. Вопрос реформирования здравоохранения требует доработки, достаточного финансирования и информирования врачей и населения в целом, о том, как изменится оказание медицинских услуг после внедрения реформы.

Ключевые слова: реформирование здравоохранения, источники информации, знания медицинских работников, анкетирование, медицинская реформа.

Clinical and experimental pathology. Vol.18, №1 (67). P.169-171.

INVESTIGATION AND ANALYSIS OF THE AWARENESS OF MEDICAL WORKERS ON QUESTIONS OF HEALTH PROTECTION REFORM

A.S. Biduchak

Objective - to study and analyze the awareness and attitude to the health protection reform among medical workers of the Chernivtsi region.

Material and methods. A questionnaire on the awareness of health workers on health care reform has been developed. When analyzing the data obtained, medical-statistical and sociological research methods were applied.

Results. The state of awareness and attitude of health workers of the Chernivtsi region to the health care reform has been analyzed.

Conclusions. The issue of health care reform requires correcting, sufficient funding and informing doctors and the inhabitants as a whole about medical service alterations when the reform is implemented.

Key words: health care reform, sources of information, knowledge of medical workers, questioning, medical reform.

Вступ

На сьогодні у реформуванні охорони здоров'я України здійснена спроба вирішення проблеми вдосконалення первинної ланки охорони здоров'я. Але в реформуванні основну увагу приділено удосконаленню організації лікувально-діагностичних заходів та наданню невідкладної допомоги, а не профілактиці та збереженню здоров'я, хоч профілактична медицина вимагає найменших грошових витрат. Вона забирає багато часу у лікаря і, не приносячи прибутку, практично ігнорується [2,4,6].

В останні роки в багатьох країнах світу змінилась стратегія і тактика охорони здоров'я [3,5]. Основою діяльності в нових умовах визначена первинна про-

ISSN 1727-4338 <https://www.bsmu.edu.ua>

філактика захворювань. Новітні підходи акцентують увагу на необхідність широкого використання економічних, правових та соціально-психологічних методів управління охороною здоров'я. Вони передбачають також якнайширше застосування профілактичних технологій, зорієнтованих на збереження та зміцнення здоров'я [1,4,6].

Тому реформування системи охорони здоров'я потребує підтримки зі сторони населення [3,5], що неможливо без отримання своєчасної та повної інформації про державну стратегію реформування галузі охорони здоров'я, конкретних заходів, які проводяться на місцевому рівні, та детального розкриття умов отримання медичної допомоги як у ході самої реформи, так і після її проведення.

Мета роботи

Вивчити та проаналізувати в лікувальних закладах Чернівецької області думку медичних працівників щодо стану обізнаності стосовно реформування галузі охорони здоров'я.

Матеріали та методи дослідження

Для досягнення вищезазначеної мети був спеціально розроблений опитувальник з метою оцінки обізнаності медичних працівників щодо реформування охорони здоров'я. Соціологічне опитування здійснювалося методом анкетування та ґрунтувалося на вибірковій статистичній сукупності ($n=364$), де ймовірність похибки не перевищувала 5% ($p<0,05$). У процесі дослідження використані медико-статистичний та соціологічний методи дослідження.

Результати та їх обговорення

Під час вивчення стану обізнаності медичних працівників Чернівецької області щодо необхідності реформування охорони здоров'я в дослідженні взяли участь 364 особи, з яких $44,8\pm 2,3\%$ становили чоловіки та $55,2\pm 2,7\%$ - жінки. Більшість респондентів ($55,5\pm 2,9\%$) виявились жителями міст, інші $45,5\pm 3,6\%$ мешкали в сільській місцевості. Серед респондентів переважали особи 18-35 років ($35,2\pm 2,1\%$) та 56 років і старші ($34,6\pm 2,8\%$), меншу частку становили особи 36-55 років ($30,2\pm 2,5\%$). Лікарів у вибірці виявилось - $64,8\pm 3,2\%$; молодших працівників зі спеціальною медичною освітою - $35,2\pm 2,8\%$, з них: $53,8\pm 2,6\%$ опитаних працюють в лікарні, $46,2\pm 3,2\%$ - в поліклініці.

На запитання "Як, на Вашу думку, вплинуть впроваджені реформи у галузі охорони здоров'я на профілактичну складову медичної допомоги?" відповіді медичних працівників розподілились у такий спосіб: $37,1\pm 1,2\%$ опитаних вважали, що відбудуться позитивні зміни; $29,4\pm 2,6\%$ - що нічого не зміниться; $15,3\pm 1,9\%$ - що відбудуться негативні зміни; для $26,6\pm 2,2\%$ респондентів запитання виявилось важким і залишилось без чіткої відповіді.

Метою нашого наступного запитання було з'ясувати у медичних працівників про джерела інформації, з яких вони дізнаються про реформи в медицині. Варіанти відповідей використані респондентами таким чином:

із ЗМІ дізнається $64,8\pm 2,6\%$ опитаних; з інших джерел - $17,6\pm 1,4\%$; з інформації у закладах охорони здоров'я - $56,0\pm 2,8\%$; дуже мало знають, хочуть дізнатися більше - $46,4\pm 1,4\%$.

З отриманих відповідей зрозуміло, що медичні працівники користуються різними джерелами інформації. Безпосередньо за місцем роботи про реформування галузі дізнаються лише трохи більше половини респондентів. Це засвідчує про низький рівень інформування співробітників керівниками закладів охорони здоров'я про зміни, що відбуваються, а отже, залишає їх осторонь від цих перетворень. Такий підхід небезпечний ризиком невиконання або бойкотування колективами впровадження заходів з реформування і як наслідок - низької результативності реформи, у тому числі, посилення профілактичного напрямку роботи.

Успішність роботи закладів охорони здоров'я, особливо у період реформування галузі охорони здоров'я, передусім, визначається наявними інформаційно-комунікаційними можливостями. По-перше, це можливість отримувати важливу для організації охорони здоров'я інформацію ззовні, по-друге, здатність організації інформувати про себе навколишнє соціальне середовище.

Одним із найефективніших каналів формування позитивної громадської думки є контрольовані засоби поширення інформації - це друковані видання, аудіовізуальна комунікація, міжособистісне спілкування, а також неконтрольовані засоби поширення інформації (це коли, надіславши повідомлення до засобів інформації, втрачається контроль за його подальшим поширенням).

На запитання "Чи доцільно проводити реформи в медицині?": "так" відповіло $74,2\pm 1,9\%$ респондентів, "ні" - $25,8\pm 1,4\%$.

Отже, більшість медичних працівників ($74,2\pm 1,9\%$) вважають, що реформування медичної галузі проводити необхідно. Останнє є вельми важливим, оскільки відчуття причетності до цього процесу кожним медичним працівником, безумовно, буде сприяти більш активному втіленню ідей реформування в медицині та дозволить більш обґрунтовано розуміти шляхи підвищення якості надання медичної допомоги в Україні, зокрема її профілактичної складової.

На запитання "В якому напрямку необхідно проводити реформування галузі охорони здоров'я?" відповіді такі: $62,6\pm 1,3\%$ опитаних підтримали профілактичний напрямок; $33,5\pm 2,3\%$ - економічний; $24,5\pm 1,6\%$ - розвиток сімейної медицини; $30,8\pm 2,5\%$ - впровадження страхової медицини.

Отже, на думку більшості фахівців, необхідно вдосконалювати профілактичний напрямок роботи медичної галузі, що дасть змогу запобігти розвитку хронічних неінфекційних захворювань в майбутньому країні.

Профілактика не може бути успішною тільки за рахунок сил охорони здоров'я: необхідне тісне співробітництво з іншими секторами суспільства. Партнерство між міністерствами, недержавними і громадськими організаціями, науково-дослідними установами і професійними науковими товариствами за активної участі

населення дало б підставу об'єднати ресурси для проведення спільної профілактичної роботи і впливати на поведінку населення через різні сектори суспільства. Залучення професійних кадрів, технічних і фінансових ресурсів із різних секторів суспільства на етапах планування, реалізації та оцінки ефективності заходів із профілактики хронічних захворювань - невід'ємна складова створення партнерства "лікар і пацієнт разом проти захворювань". Реалізація цих заходів дасть змогу поліпшити якість і подовжити життя населення, збільшити трудові ресурси та економічний потенціал країни. Для цього необхідна державна підтримка, міжсекторальне співробітництво, діючі законодавчі та нормативно-правові акти, достатні кадрові та фінансові ресурси.

Основною вимогою проведення інформаційної кампанії під час реформування галузі охорони здоров'я є позитивне ставлення суспільства до реформи охорони здоров'я, тому необхідна координація дій органів охорони здоров'я на всіх рівнях та комунікація, оскільки ефективність кінцевого результату залежить одна від одної. При цьому закони комунікативного впливу потребують зближення позицій комунікатора (органів охорони здоров'я) та аудиторії (населення) - тільки в такому випадку можливе здобуття максимального успіху реформування галузі охорони здоров'я.

Висновки

1. Внаслідок анкетування медичних працівників виявлено загальні закономірності дефектів системи інформування їх щодо суті реформи. Останнє є вельми важливим, оскільки відчуття причетності до цього процесу кожною людиною, безумовно, буде сприяти більш активному втіленню ідей реформування в клінічній медицині та дасть підставу більш обґрунтовано розуміти шляхи підвищення якості надання медико-профілактичної допомоги.

2. Виявлено, що 62,6±1,3% медичних працівників Чернівецької області вважають основним напрямком реформування галузі охорони здоров'я профілактичний напрямок роботи як проблемний в умовах існуючої системи охорони здоров'я, що не дає змоги задовольняти потреби населення стосовно профілактики захворювань та збереження здоров'я.

Перспективи подальших досліджень

На сьогодні в країні не існує чіткого бачення, як вирішити проблему реформування охорони здоров'я та

Відомості про авторів:

Бідучак А.С. - к.мед.н., асистент кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я ВДНЗ України "Буковинський державний медичний університет", м. Чернівці

Сведения об авторах:

Бидучак А.С. - к.мед.н., ассистент кафедры социальной медицины и организации здравоохранения Высшего государственного учебного заведения "Буковинский государственный медицинский университет", г. Черновцы

Information about authors:

Biduchak A.S. - Ph.D, assistant of the Department of Social Medicine and Public Health of the Higher State Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University", Chernivtsi

забезпечити населення доступним медичним обслуговуванням саме у профілактичному напрямку, що вказує на актуальність подальших досліджень.

Список літератури

1.Вашев ОС, Вашева АО, Иванова ЛА. Сучасні тенденції політики змін надання медичної допомоги в країнах ЄС. В: Збірник тез XVII Міжнар. наук. конгресу Публічне управління XXI століття: традиції та інновації; 2017 Кві 27; Харків. Харків; 2017, с. 295-8.

2.Кринична П. Обґрунтування необхідності проведення реформування системи охорони здоров'я в Україні: історичний аспект. Аспекти публічного управління. 2015;3:19-26.

3.Москаленко ВФ. Системы здравоохранения: современный контекст. Киев: Книга-плюс; 2012. 320 с.

4.Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2020 років [Інтернет]. Київ: МОЗ України; 2015[цитовано 2019 Січ 26]. Доступно: <http://uoz.cn.ua/strategiya.pdf>

5.Чала ВС, Дорошенко НС, Філімонова МО. Порівняльна характеристика реформ України та Грузії, наслідки та результати. Економічний простір. 2015;103:34-43.

6.Безруков ВВ, Войтенко ВП, Ахаладзе НГ, Писарук АВ, Кошель НМ. Реформирование медицины. Украина в мировом и европейском контексте. Киев: Феникс; 2015. 141 с.

References

1.Vashev OYe, Vasheva AO, Ivanova LA. Suchasni tendentsii polityky zmin nadannia medychnoi dopomohy v krainakh YeS [Current trends in the policy of change in the provision of medical care in the EU]. V: Zbirnyk tez XVII Mizhnar. nauk. konhresu Publichne upravlinnia KhKhI stolittia: tradytsii ta innovatsii; 2017 Kvi 27; Kharkiv. Kharkiv; 2017, p. 295-8. (in Ukrainian).

2.Krynichna IP. Obgruntuvannia neobkhdnosti provedennia reformuvannia systemy okhorony zdorov'ia v Ukraini: istorychnyi aspekt [Grounds of necessity to carry out reforms in health care system in Ukraine: historical aspect]. Public administration aspects.2015;3:19-26. (in Ukrainian).

3.Moskalenko VF. Sistemy zdavookhraneniya: sovremennyi kontekst [Health Systems: A Contemporary Context]. Kiev: Kniga-plyus; 2012. 320 p. (in Russian).

4.Natsionalna stratehiia reformuvannia systemy okhorony zdorov'ia v Ukraini na period 2015-2020 rokiv [National strategy for reforming the health care system in Ukraine for the period 2015-2020] [Інтернет]. Киев: MOZ Ukraine; 2015[tsytovano 2019 Sich 26]. Dostupno: <http://uoz.cn.ua/strategiya.pdf> (in Ukrainian).

5.Chala V, Doroshenko N, Filimonova M. Porivnialna kharakterystyka reform Ukrainy ta Hruzii, naslidky ta rezultaty [Comparative characteristics of reform Ukraine and Georgia, consequences and results]. Ekonomichnyi prostir. 2015;103:34-43. (in Ukrainian).

6.Bezrukov VV, Voytenko VP, Akhaladze NG, Pisaruk AV, Koshel' NM. Reformirovanie meditsiny. Ukraina v mirovom i evropeyskom kontekste [Reforming medicine. Ukraine in the global and European context]. Kiev: Feniks; 2015. 141 p. (in Russian).

Стаття надійшла до редакції 14.02.2019

Рецензент – проф. В.І.Чебан

© А.С. Бідучак, 2019